

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP

Szerkesztőség, kiadóhivatal, MTI kirendeltség:
Vármegyeháza II. udvar
Telefon: 109. Postafiók: 69.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. BOGYAY KÁLMÁN

Megjelenik szombaton délelőtt
Előfizetési ár:
Negyedévre 1.20 P, félévre 2.40 P, egész évre 4.80 P

HETI SZEMLE

Zilahon a templom édes harangszavának a hívására ünnepi ruhába öltözött, kipirult arcu magyar ifjak siettek az Isten házába, hogy első áldozásukat elvégezzék. Az ifjak az ünnepélyes keretek között végbemenő áldozásuk alkalmából koszorut helyeznek el az Isten házában, mely koszoru színei és a templom hófehér fala véletlenül minden magyar legszebb színét adják vissza. Az imakönyvből temetkezett ájtatos hívek mély megilletődéssel tekintenek fel a rég nem látott színekre, de hamar tudomást szerez arról az oláh csendőrség és Nagyrománia őrzői rohamot vezényelnek, berontanak az Isten házába, leszaggatják a koszorut a templom faláról, összefogdossák az ifju magyarokat és elhurcolják őket a törvény nevében.

Egyelőre csak tudomásul vesszük. De reméljük, még találkozunk!

A csehek megint elkobozták a Prágai Magyar Hirlapot. Az elkobzás oka az volt, hogy a három hónapi kényszerűzet után megjelenő lapban Szentiványi József képviselő olyat merészelt írni, hogy az újra meginduló lap megtartja hajthatatlan magyarságát! Nahát ez borzasztó! Hát szabad ilyet írni a sajtószabadság „birodalmában“?

Az Alföld nagytekintélyű lapja, a „Szegedi Új Nemzedék“ írja:

Nyilvánvaló, hogy a szesz élvezete károsan hat a szervezetre sejtölő hatásánál fogva, de csak annak mértéktelen fogyasztása. Ebből azonban még nem következik az, hogy be kell tiltani, mert pl. a vízbefutás is káros, de ezen nem úgy kell segíteni, hogy betiltjuk a fürdést, hanem úgy, hogy szabályozzuk.

Magyarország bortermelő állam, sőt azon az uton van, hogy még erősebben azzá fog fejlődni. Nekünk tehát van okunk örülni az amerikai próbálkozás kudarcán.

Európában is erős áramlat volt eddig az abstinencia érdekében és — csodálatos — a szabadkőművesek és szociáldemokraták voltak annak előharcosai. Nem tudni álhumanizmusból, vagy programmszegénységéből-e, de lehet, hogy mind a kettőből.

Mi pedig nem szólunk semmit. Csak idézünk. Még pedig egy százéves kalendáriumból, amelyik így szól: „legjobb erősítő s élesztőszer s azért nagy elgyöngülésben és szomorúságban leghamarább állítja helyre az erőt — a bor! Oly esetekben, midőn bort itatni kétkedik az ember, mégis a kezet, lábakat s ábrázatot meglehet vele mosni, mi rendkívül erősítő!“

Karácsonyi üdvözlés

Írta: leveldi dr. Kozma György főispán

Dicsőség a magasban Istennek és béke a földön a jóakaratu embereknek!

Ezzel köszöntöm az Urat és az embereket Jézus születésének estéjén.

Köszöntöm az embereket a megpróbáltatásoknak immár a huszadik esztendejében s azt hiszem nem vagyok a jókívánásokkal szűkeblű, amikor az országnak és Zemplénavármegyének csöndes és békés karácsonyi ünnepeket kívánok. Ahhoz a helyzethez, amiben csonka országunk és csonka vármegyénk van, nem illik a hangos ünneplés, a béke pedig egyenesen életfeltétel.

A magyar nemzet sötét éjszakájában határozott derengés észlelhető. Világpolitikai tényezők egyre többen és egyre hangosabban követelik az „Igazságot Magyarországnak“. A mi igazságunk közeledik s annál hamarabb lesz itt, mennél jobban tudjuk önmagunkat fegyelmezni, mennél önfeláldozóbban dolgozunk a közért, mennél jobban tudunk uralkodni idegeinken, végeredményben: mennél teljesebb a béke a magyar közéletben.

Gömbös Gyula kormányzati működésének vezéreszméje ez a béke, vagy másként nevezve: nemzeti egység. Ha azt akarjuk, hogy a magyar igazság elérkezzék, akkor ne legyenek szenvedélyes párharcok sem parlamentben, sem parlamenten kívül, — akkor jóérezésű magyarok egymásban ne lássanak soha ellenséget, — akkor ne mindig a kritikán törjük fejünket, hanem támogassuk azt a kormányelnököt, aki akar is, tud is értünk dolgozni.

A szebb jövő reményében engem mindig megerősít, ha arra gondolok, hogy nincs a világon még egy nép, mely oly méltóságteljesen, oly nyugodtan tudná elszenvedni a jelenkor megpróbáltatásait, mint a magyar, elsősorban a falusi magyar. Két momentum: a kormányzat és a magyar népnek önmagához méltó viselkedése az, ami a szebb jövő alapját képezi.

Béke a földön az embernek! Ezt kívánom Zemplénavármegyének minden lakójának, azoknak is, akik a Ronyván tul laknak! Ezt kívánom minden magyarnak, azoknak is, akiket tőlünk elszakítottak. Béke, türelmet és erőt azoknak, kik rabigában szynlődnék, s ezek között annak a szívemhez közelálló kis falu lakóinak, ahol oly türelmetlenül várnak vissza minket magyarokat, ahol idegen nyelven beszélnek, de magyarul éreznek.

Végül a szeretet ünnepén ellenségeinknek is csak jót kívánok: szálljanak magukba!

Undorító pesti szokás az, hogy ilyenkor télen az ember folyton rángatni kénytelen a keztyűjét, mert „uriember csak csupasz kézzel fog kezét.“ Hát ez nem egészen igaz. Mert az uriember úgy fog kezét, ahogy azt az ő nemes érzése diktálja, a pesti jampec pedig akkor, amikor úgy látja, hogy még mindig van valaki, aki az ő szélhámos allűrjeire ad valamit. Éppen ilyen dolog az, hogyha sapkás, vagy kucsmás embertől elkívánjuk azt, hogy tökfedőjét felemelje. Erre semmi szükség nincsen. Ne érezze magát senkisértve, ha a sapkás vagy kucsmás ember csak szalutál, mert ez a praktikus életrendje.

Most történt meg először, mióta külföldre gabonát szállítottunk, hogy Kína magyar búzát vásárolt tőlünk. Ebben azonban nemcsak

az új egzotikus piac megszerzése az újszerű és érdekes, hanem az a másik körülmény, hogy magyar gőzös: a „Kelet“ szállítja a magyar búzát Kinába, amely már negyven-ezer métermázsás rakományával el is indult az új piac felé. Hogyan vált ez a hihetetlen hangzó vállalkozás lehetségessé? Csak úgy, hogy a kormány az adóbuzát és az egyéb rendelkezésre álló buza-mennyiségeket idejében tengeri kikötőbe szállította s most, mikor a gabona iránt a világ különböző piacain vásárlási hajlandóság mutatkozik: tengeri kikötőkben várja már a magyar buza az eladást, a vevőt. Kísérlet csupán és újítás, ami azonban leleményességre és fürgeségre vall, aminek mezőgazdaságunk óriási hasznát veheti, ha a kezdet nehézségeit le tudjuk küzdeni. Minden reményünk megvan és meg lehet hozzá, hogy az sike-

rülni is fog. Csak hit és bizalom kell hozzá.

S ez meg is van bennünk, amikor közgazdasági életünknek folytonos javulását látjuk, aminek a magángazdaságokban is előbb-utóbb érezettni kell hatását. Csak egy adatot: januártól novemberig kivittünk 355 millió pengőt, behozatalunk ezzel szemben 287 millió pengő volt. Külkereskedelmi mérlegünk tehát 68 millióval zárult a javunkra.

Nem olyan nagy a szegénység. Legalább is erre mutatnak az alábbi adatok, melyek beszámolnak arról, hogy milyen adóköteles jövedelmeket vallottak be közéletünk egyes kiválóságai. Rendes jövedelmek, annyi biztos.

Egyik-másik ipari és kereskedelmi vezér évi jövedelme meghaladja egy-egy község összes lakosainak jövedelmét is; no de lássuk az adatokat.

Aschner Lipót, az Egyesült Izzó vezérigazgatója 80.500 pengő jövedelmet vallott be, Bódy Tivadar nyug. alpolgármester 129.000 pengőt, Biró Pál, a Rimamurányi elnöke 154.000 pengőt, Chorin Ferenc, a GyOSz elnöke és Salgó elnöke 196.000 pengőt, Ernei Károly, a Pesti Hazai Takarékszövetkezet elnöke 107.000 pengőt, míg Felner Pál 200.247 pengő adóalapot vallott be. Ez a család úgy látszik jövedelem dolgában nagyon előnyös helyzetben van, mert Felner Alfréd 107.000 pengőt, Felner György 104.000 pengőt vall be adóköteles jövedelem gyanánt. Klein Gyula 513.000 P jövedelem után fizetett adót. Lendvai Sándor, a Magyar Cukoripar Rt. vezérigazgatója 106.000 pengő adóalap után adózott.

Haj-haj! Azt hiszem mindnyájan elvállalnánk ennyi kis „adóköteles“ jövedelmet.

Igazságot és önrendelkezési jogot követel Jehlicska tanár a Daily Mail hasábjain a tót nép számára. Bebizonyítja, hogy a tótoknak semmi köze sincs a csehekhez. Amint-hogy a tótföld ezer éven át a magyar királyság kiegészítő része volt és annak területével elválaszthatatlan földrajzi és a gazdasági prosperitás élő egészét alkotott. A csehek kitarják a tótokat az állásokból, elveszik a munkát és a kenyeret. A tótföldre a cseh csendőrkkel együtt beköltözött az inség és a kétségbeesés. Tehát a tótok sem akarták. És az oláhok sem, a németek sem. Hanem — amint azt a Lloyd George-nak Henry Pozzi által idézett mondása igazolja — „Döntéseinket hamis felvilágosítások alapján hoztuk, melyeket bizonyos szövetségeseink szolgáltattak.“ A Jehlicska tanár cikke döntő igazolása a Lloyd George mondásának és a magyarság ama osztatlan óhaját is alátámasztja parancsolóan, amely egy szóban kulminál: Reviziót!

„Stromfeld kiverhette volna a cseheket . . .“

Izgalmas részletek a vörös főparancsnok letartóztatásáról

Irta: leveldi Kozma Miklós

Siófok, 1919 augusztus 18.

Tegnap reggel hozzáfogtunk a rendcsináláshoz és berendezkedéshez. A bennünket kíváncsian bámuló, közömbösnek tetsző, céltalanul lézengő és bizonytalanokodó vörösök között sok rosszakaratu, nem katonának, hanem terrorfiúnak, vagy éppen vörösnek látszó alakot is láttunk. Megérkezésünkkor még egyetlen patrullunk sem érte el Siófokot. Érthetetlen, hogy hetedikén, midőn már nemcsak a kommün, hanem a Peidl-kormány is megbukott, a Pogányhadtest törzslóvas-századának vörös parancsnoka, Massányi Emil főhadnagyot mint ellenforradalmárt letartóztatta és halálra ítélte. Massányi már a falnál állott, előtte a kivégző-szakasz „késze“-vágott fegyverekkel. Tisztátsai az ablakból elképedve nézték, hogy egyik bajtársukat az utolsó órában kivégzik, de megmozdulni nem mertek, mert a vörös törzslégénység parancsnoka fellépésére újra önbizalmat kapott és tömeg-vérfürdővel fenyegetőzött. Massányit csak az mentette meg, hogy nem vesztette el lélekjelenlétét és amikor falhoz állították, a kivégző szakasznak hettykén odavágta:

— Mit akartok? Engem agyonlőhettek, de két nap múlva valamennyien lógtok!

Massányi szavaira, bár a törzslóvasparancsnok lövetni akart, a szakasz leeresztette fegyverét, megtagadta az engedelmisséget és elszéledt.

Massányi esete is azt mutatja, amit két nap óta befutott jelentéseink mondanak, hogy a vörösök

helyenként még elszántan viselkednek.

A tisztázatlan helyzet annál erősebb fellépést követelt meg. Tegnap reggel magam mellé vettem Sibriket, Mádi-Kovácsot s a Hullám-szállóhoz mentünk. Katonák, civilek, kíváncsiskodva megszűröl bámulták Horthy-tollas sapkánkat. A Hullámban és a Sióban ugynevezett „beutaltak“ nyaraltak. Aki a vörösök révén nyaraláshoz jutott, az már nem a mi emberünk, tehát ki velük. Kiadtam a parancsot, hogy délre a szállodák üresek legyenek. Öt perc múlva már olyan örült kiköltözködés kezdődött, hogy nevetnünk kellett. De nem sokáig mulattunk rajta. Magamhoz intettem egy ott cselengő vöröskatonát.

— Tudod-e, hol lakik Stromfeld ezredes ur?

— Kapitány urnak alázatosan jelentem, tudom.

A legény hamar zökkent vissza a régi rendbe.

— Vezess a házához!

Utközben egy a Bakonyban s ujabban Szántód körül bujkált, ellenforradalmárság miatt halálraítélt székely csendőraliszt csatlakozott hozzánk.

Stromfeld egy villában lakott. Mádi-Kovácsot a kertbejárat előtt hagytam, mi pedig bementünk, Reszkető szobalány nyitott ajtót. A másik szobából belépett Stromfeld. A sors nagy történelmi szerepre adott neki lehetőséget: Kun Béla parancsának teljesítését, mely az antant rendeletére a futó cseheket üldöző vörösöket visszarendelte, meg kellett volna tagadnia.

Stromfeld kiverhette volna a cseheket és visszafordulva felrughatta volna Kun Bédékat. De a brutális Stromfeld szeliden engedelmesskedett.

Stromfeld nem viselt csillagot. Az ajtóban megált. Láthatóan ideges volt. Egy percig mereven nézett, aztán megszólalt:

— Mit kívánnak, kérem?

Se nem „kapitány ur“, se nem „az urak“ — gondoltam magamban. — De most nem vörösködjünk tovább!

— Ezredes ur, én önt a nemzeti hadsereg fővezérsége parancsára letartóztatom!

Stromfeld rekedten válaszolt:

— Én nem ismerem nemzeti hadsereget!

— Ezredes ur, én nem parlamentirozok. Ha ezredes ur azonnal nem engedelmeskedik, fegyvert használok! — S kivettem a revolvert. Stromfeld lehajtotta a fejét s csak ennyit mondott:

— Kérem.

Zemplénnvármegye egyhangú bizalmat szavazott a Gömbös-kormánynak

Zemplénnvármegye törvényhatósági bizottsága december 20 án délelőtti tartotta meg rendes téli évnegyedes közgyűlését, melyen a szokásos tárgysorozati pontok mellett nagy érdeklődést keltett Debrecen város átirata, továbbá a bizottsági választások.

A törvényhatósági bizottság tagjai rendkívül nagy számban gyülekeztek össze.

Első pontnak tárgyalták az elnöklő dr. Kozma György főispán javaslatára Debrecen város átiratát, melyben élesen állást foglal a kormány nyugtíjavaslatát szemben és hasonló állásfoglalásra hívja fel a társtörvényhatóságokat is. A kisgyűlés javaslata az volt, hogy a közgyűlés térjen napirendre az

A revolver még kezében volt, mikor az ajtóban, halásápadtan megjelent Stromfeld felesége. Feleje fordultam:

— Méltóságos asszonyom, ne ijedjen meg! Férjének csak akkor történik baja, ha nem engedelmeskedik. Különbösen felelek arról, hogy nem történik bántódása.

Házkutatást rendeltem el, Stromfeldnek pedig megmondtam, hogy a továbbiakig lakásán veszem őrizetbe. Szökési kísérlet esetén az ittmaradó tiszt fegyverét használja. Meghajtvá magunkat, tovább mentünk Sibrikkel, Rab Ákos alezredes letartóztatása végett.

A „Hullám“ kiürítése észvesztő gyorsasággal történt. A bejárat előtt garmadában állt a holmi, körülötte ijedt emberek, asszonyok, köztük sok éjjeli lepke és csapszékdemón. Pogány elvtárs szűkebb környezetében híres volt orgidairól. A napoleonmájmoló vörös vezér Capua-karikaturát csinált Siófokból s benépesítette azt vörös nimfákkal.

átirat felett. Szirmay Sándor bizottsági tag, a Nemzeti Egység tályai elnöke hosszú értékes beszédben fejtegette, hogy a nyugdíjajavaslát az egész ország érdeke és ezért kívánatosnak látná, hogy a közgyűlés a rosszindulatú támadások ellensúlyozására szavazzon bizalmat a miniszterelnököknek és az összkormánynak. Indítványát egyhangúlag elfogadta a közgyűlés. A közigazgatási bizottságba új tagként, a Nemzeti Egység jelöltjét, Szirmay Sándort választotta meg a közgyűlés.

Dreher-Mauls
a márka csokoládé.

A „ZEMPLÉN“ EREDETI TÁRCÁJA

A szerencséhez páva

Irta: Lehoczky Sándor.

Virág András tanyás kiscgazda 40 pengő perköltséggel tartozott dr. Varjassy Pál ügyvédnek. Legutóbb abban állapodtak meg, hogy Virág András a tartozását a karácsonyi országos vásár után fogja kifizetni a két hizója árából. Ki is fizethette volna, mert közel 200 pengőt kapott a vásáron, hanem hát az történt, hogy egyik leányának kérője akadt és a lakodalom elvitte az utolsó fillérig a hizók árát. Bántotta a szőszegés a becsületes Virág András lelkét. Tőprengett is eleget, hogy hogyan lehetne az ügyet szépszerivel elrendezni? Volt neki egy remek-szép pávakakasa, amelyet fióka korában báró Sennyey Miklós pácini főkertészétől kapott. Tőprengésében Virág András arra a gondolatra jutott, hogy tartozása fejében a pávát fel fogja ajánlani Varjassy ügyvédnek.

Varjassy azonban igen fanyar képet vágott hozzá.

Az ám, de Varjassynek két kis leánykája volt, még csak elemi iskolások, akik, mikor megtudták, hogy miről van szó, rimánkodva kérlelték, hogy hozassa el a pávát. Varjassy nem tudta megtagadni a kérelmük teljesítését és az ajánlatot elfogadta.

A páva egy cseppet sem ijedezett a gyerekektől. Büszkén, öntelten lépegetett fel s alá a tavaszi napfényben. Szerfelett imponált a gyerekeknek, akik lelkesen elhatározták, hogy másnap több iskolatársukat meghívják a páva látványosságára. Tized magukkal jöttek a következő délelőn az iskolából nagy izgalommal a gyermekek. De hol van a páva? Bizony az elszármányalt, és csak nagy utánjárással tudta Varjassy valahol a város távolabb eső részében egy ház tetőzetéről megkerítettetni, ami nem ment minden költség nélkül sem.

A páva harmadnap ismét eltűnt. És ezuttal a polgári leányiskola

egyemeletnyi magas épületének tetőzetére szállott. Két tüzlő csak nagy nehezen tudta onnan leszedni, miközben kárt okoztak, összetörve több fedélcserépet. Az iskolaigazgató, aki székely ember volt, keményhangu levelet írt Varjassynek. Leszögezte, hogy a tanítás rendje is meg lett zavarva. Ezt ő tűrni nem hajlandó. Bizony Isten majd párbaj lett a dologból!

Varjassy annyira elképedt, hogy szilárdul elhatározta a páva tulajdonságát. De sikertelenül; senkinek sem kellett a páva még ingyen sem, mert a babona szerint a páva szerencsétlenséget hoz azokra, akik házuknál tartják.

Végre levél érkezett a szomszéd kis városból, a következő tartalommal:

Tisztelt Ügyvéd Úr! Egy ösmérsőm ajánlatára a páváját 40 pengőért átveszem. Sziveskedjék költségemre mielőbb elküldeni. Kész szolgálja Avas Márton pénzügyi tisztviselő.

Csak gyorsan! Sürgette férjét

az asszony, aki már szintén a babona hatása alá került.

Azonban korai volt az örvendezés. Mert az Avas Márton nevű urat hasztalanul kerestették. Valaki felültette őket. Alighanem a gézengúz Bárány Géza ügyvéd, aki tudvalevőleg kedvét leli az izetlen tréfákban, amelyekkel másoknak bosszuságot szerez.

Varjassy Most már egy döntő lépésre határozta el magát. Sürögnyölevél ment és Virág András másnap lovasszekekerével bekocogott a városba.

— Az vóna az akaratja tekintetes Ur, hogy elengedi a perköltséget? tudakozódott kétkedőleg Varjassytól.

— Elengedem, válaszolta Varjassy, csak az Isten nevében vigye el a pávát!

Virág András beleegyezett és eléggülten, mosolygó arccal hajtott hazafelé. Vitte a pávát, amely ime neki a babona dacára szerencsét hozott!

A Magyar

Magas színvonalú rendezett a Zempléni Kör csütörtök órai kezdettel a város terében.

A külügyi eseményekről szóló előadás érdekelt. A beszéd sága miatt akadályozták Emil ny. miniszter képviselő helyettes ny. államtitkár, muzeum volt, meg érdekes tapasztalatai ny. Egyiptomról. A

Egy Szer

Szardán e hó 19. dennapi súlyos történet Bodrog Közma János mester üzleti leányból Ricsén járv Bodrogsemjén k. vette.

A község főutján hajtották haza kantsertését. A tudni az okát mekkorát a járányat-homlok

a gy

A sátorlajukhoz szék Köröskényi kedden e hó 19. tatólagosan Balatonpataki gazdálkodó az ügyesség az hogy ez év áprilisében lévő Hóly hogy a biztosítás zájsson, felgyűjtésben 1930 pengő volt elraktározva. A december első tárgyaláson,

A P

Megalakult a Pártjának rátkai külső gyűlésen M. ponti vármegyei

Szegi községben párt ifjusági csoportosulás megalakulását mondott Dal mester, községi vezér Fehér András levél ifjusági csoport elvállalt munkát tagokat.

A Magyar Külügyi Társaság képviselői Sátoraljajuhelyben

Magas színvonalu külügyi estet rendezett a Zemplénnvármegyei Kazinczy Kör csütörtökön délután 6 órai kezdettel a vármegyeháza nagy termében.

A külügyi est iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, amit az illusztris budapesti vendégek igen érdekes előadásai méltán meg is érdemeltek. A hivatalos elfoglaltsága miatt akadályozott dr. Nagy Emil ny. miniszter, országgyűlési képviselő helyett Paikert Alajos ny. államtitkár, a mezőgazdasági muzeum volt igazgatója tartotta meg érdekes előadását saját tapasztalatai nyomán a modern Egyiptomról. A nagy tetszéssel fo-

gadott előadás után *Eöttevényi Olivér* ny. főispán, a Magyar Külügyi Társaság alelnöke tartotta meg előadását „Ferenc József és Ferenc Ferdinánd külügyi politikájáról” mélyenjáró okfejtéssel fejtegetve a magyar történelemben erősen bele-nyúló érdekes témát és annak történelmi hátterét.

A megjelent előkelő közönség, melynek soraiban ott láttuk dr. Kozma György főispánt, Bernáth Aladár alispánt és a társadalom színe-javát, hosszantartó meleg ünneplésben részesítette a Magyar Külügyi Társaság országos hírű képviselőit.

Egy megvadult disznó vérengzése

Szerencsétlenség Bodrogsemjén községben

Szerdán e hó 20-án nem mindennapi súlyos szerencsétlenség történt Bodrogsemjén községben.

Kozma János dömöci közműves mester üzleti leszámolások céljából Ricsén járván, hazafelé útját Bodrogsemjén községen keresztül vette.

A község főutcáján éppen akkor hajtották haza a Legelőtársulat kansertését. A sertés hirtelen, nem tudni az okát mitől, megvadult és nekítámadt a járőkelőknek, akik hanyat-homlok menekülni igye-

keztek. Kozma Jánosnak azonban nem sikerült a menekülés, mert a sikos uton elcsuszott és a földre zuhant. A megvadult sertés fogcsikorgatva rohant rá a földön fekvő emberre, akinek altestéből és combjából hatalmas husdarabokat tépett ki.

A szerencsétlen közművesmestert dr. Takács ottani orvos részesítette első segélyben, majd súlyos sebével a sátoraljajuhelyi „Erzsébet” kórházba szállították.

Felmentette a bíróság a gyujtogatással vádolt gazdálkodót

A sátoraljajuhelyi kir. törvényszék Köröskényi büntetőtanácsa kedden e hó 19-én tárgyalta folytatólagosan Balogh Lajos sárospataki gazdálkodó bűnügyét, akit az ügyészség azzal vádolt meg, hogy ez év április 19-én a bérleltében lévő Hódy-tanyán, azért, hogy a biztosítási összeghez hozzájusson, felgyújtotta a csürt, melyben 1930 pengő értékű termény volt elraktározva.

A december 5-én megtartott első tárgyaláson, amint megirtuk

volt, Balogh Lajos tagadta a bűncselekményt, a tanuk sem igazolták a vádat, miért is a bíróság a védelem előterjesztésére új tanuk kihallgatását rendelte el.

A folytatólagos tárgyaláson azonban az új tanuk sem vallottak terhelőden, úgy hogy a bíróság a vád és védelem meghallgatása után, Balogh Lajost az ellene emelt vád alól felmentette.

A kir. ügyész a felmentés miatt felebbezést jelentett be.

A Pártból

Megalakult a Nemzeti Egység Pártjának rátkai csoportja. Az alakuló gyűlésen Molnár János központi vármegyei párttitkár fejtette ki a párt nagy céljait és feladatait, majd Herhalt József kisgazda, községi pártelnök mondott lelkes beszédet és tett fogadalmat a nemzeti egység eszméje mellett.

Szegi községben megalakult a párt ifjúsági csoportja. Az ünnepélyes megalakuláson nagy beszédet mondott Dallos József postamester, községi vezető titkár, majd Fehér András leventefőoktató, az ifjúsági csoport elnöke buzdította vállvetett munkára az új ifjúsági tagokat.

Révleányváron 15 taggal megalakult a vármegye hetedik női csoportja.

Tiszakarácson a párt beiratkozott tagjainak létszáma túlhaladta az összes választók 50%-át. 991 választóból már 532-en tagjai a községi szervezetnek.

Nagy előretörést jelentenek Laca községből. 535 választóból eddig 256 beszerezett tag. A december hó 18-án lezajlott képviselőtestületi tagválasztáson a Nemzeti Egység listájára 115 szavazat, a Wagner-féle ellenzéki listára pedig 47, bár a párt nem ambicionálta a számbeli fölényt. A csékei képviselőtestületi tagválasztáson is a Nemzeti Egység listája győzött.

A vármegyei elnökség meleg karácsonyi jókívánságokkal köszöntötte a községi szervezeteket.

SALGÓTARJÁNI FOLYTONÉGŐKÁLYHÁK

tízrezer bizonyítják évtizedek óta, hogy takarékosan fűthetők

hazai barnaszénnel

„PERPETUUM”
„KALOR”
„REX”

IDEI ÚJDONSÁGOK

folytonégő kétaknás

„GNOM”

fatüzelésű folytonégő

„LIGNOR”

Raphatók Silbermann vaskereskedésében Sátoraljajuhelyen
Gyártja: Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő R. T.
Budapest, Aréna-ut 128.

HIREK A TÁRSASÁGBÓL

— **Eljegyzés.** Dr. Kerekes Lajos nőgyógyász-főorvos vasárnap ünnepi eljegyzését Zvolinszky Bócsi-val, Zvolinszky Lajos, „Erzsébet” vm. kórház gondnokának leányával. A kedves hirt a társaság meleg jókívánságai kísérik.

— **Esküvő.** Négyesi Szepessy László földbirtokos december hó 30-án esküszik örök hűséget Grau Herta berlini úrléánynak a friedrichhageni ev. templomban.

— **Nagy előkészületek a februári havi megyebálra.** Dr. Kozma Györgyné főispánné kezdeményezésére már most nagy-szabású előkészületek folynak a megyebálra, mely a világháború

óta az első nagy bálja lesz Zemplénnvármegyének, melyen az egész mai megye intelligenciája és fiatal-sága találkozni fog, hogy felidézze a régi békebeli Nagyzemplén megyebájjainak felemelő és atyafisá-gosan derűs hangulatát. A főispánné még a karácsonyi ünnepek előtt szétküldte körleveleit a vármegye előkelőségeiből álló fővédnökökhöz, védnökökhöz és háziasszonyokhoz. A február 10-ére kitűzött megyebál jövedelme a Széchenyi Wolkenstein Ernőné grófné védnöksége alatt álló sátoraljajuhelyi általános Népkönyha szegényeinek javára szolgál. A rendezőbizottság is megkezdte működését Mattyasovszky Kálmán elnöklete alatt.

EGYESÜLETI HIREK

— **Tesz tokaji megalakulása.** A Társadalmi Egyesületek Szövetségének országos elnöksége a tokaji szervezet elnökségével Fejér Andor főszolgabíró, titkári teendőinek ellátásával pedig Dr. Varga Lajos ügyvédet bízta meg.

— **Nemzeti Kaszinó kultúrelőadása.** A Zemplénnvármegyei Nemzeti Kaszinó december 19-én tartotta meg harmadik kultúrelőadását, melyen Dr. Domján Elek a faji lélekről tartott rendkívül érdekes előadást, hangoztatva a magyar faji öntudat jövődöbeli nagy jelentőségét. A Kaszinó alkalmi kettős kvartettje pompás összhanggal népdalokat adott elő. Dr. Tomcsányi Boldizsár a töle megszokott rutinnal konferált.

— **Az Izr. Nőegylet jubileuma.** A Sátoraljajuhelyi Izr. Nőegylet december 17-én ünnepelte diszközgyűlés keretében fennállásának 50 éves jubileumát. A diszközgyűlésen hatalmas közönség jelent meg, melynek soraiban ott láttuk Bernáth Aladár alispánt és a keresztény nőegyletek reprezentánsait is. Dr. Kozma György főispán, br. Waldbott Friegeyessné Mária Alice kir. kercegnő és gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernőné megleghangu levélben mentették ki távolmaradásukat. Dr. Haas Bertalanné elnöki megnyitójá után dr. Schleier Lajos ismertette az érdemekben gazdag Egyesület működését. Roth Sámuel főrabbi ünnepi beszédét Elefánt Emil titkári jelentése követte. A hitközség nevében dr. Roth József elnök üdvözölte az együletet, míg a társ-egyletek gratulációit dr. Reichard

Salamon és dr. Grosz Dezső tolmácsolták.

— **Az „Erdélyi Szépmíves Céh” Sátoraljajuhelyben.** A jövő évi január hó 20-án, esetleg 21-én illusztris irodalmi vendégei lesznek a Zemplénnvármegyei Kazinczy-Körnek. A Bánffy Miklós gróf volt külügyminiszter és Kemény János báró vezetésével magyarországi körutra indult „Erdélyi Szépmíves Céh” látogat el ugyanis Sátoraljajuhelybe, ahol a Kazinczy-Kör rendezésében egy irodalmi délután keretében bemutatják az erdélyi írók és költők munkáit. A nagyvonalu előadásra már most felhívjuk olvasóközönségünk figyelmét.

— **Tűzoltó közgyűlés.** A Sátoraljajuhelyi Önkéntes Tűzoltóegyesület december 30-án délután 5 órakor a tűzoltó országban közgyűlést tart.

ASPIRIN tabletták

beválták a meghülés első jeleinél és fejfájásnál

Gyógyszertárban kapható.

A mult karácsonyfája alatt

Dr Oláh István:

Közigazgatási szolgálatom Nagy Zemplénavarmegyében

Valamikor régen, 41 év előtt én is szolgáltam a megyénél. Uri pályának tekintettük a megyei pályát. Aktagyártásról még szó sem volt úgy mint ma, a patriarkális közigazgatásnak sok szép vonása is volt, egy 21 éves fiút könnyen rábeszélhetett atyja, próbálkozzék e pályán.

Elindulás a közigazgatás országútján

Az uri becsület volt kinevezésnek az alapja is. Szegény boldogult édesatyám 1892 augusztus 11-én beküldött Thuránszky Lászlóhoz, Thuránszky másnap szölt Molnár Pista bátyáknak és „Pityu bácsi” rögtön ki is nevezett gyakornoknak.

Nem voltam elkészülve e gyors elintézésre, még keresztlevellemmel se bizonyíthattam, hogy élek, képzettségemet se igazolhattam, mégis ki lettem nevezve. „Pityu bácsinak”, akit a nagy Andrassy Gyula nevezett el így, elég volt Thuránszky ajánlása.

Máig sem igazoltam azt a vármegyénél, hogy megszülettem és hogy jogász voltam, aki megnézi az 1892. augusztus 12-ről kelt aktámat, meggyőződhetik erről.

Amikor így bejutottam a vármegyei tisztikarba, megfelelő foglalkozást is kellett adni nekem. Elküldtek hát rögtön Szinnára. Nagybátyám, Kossuth Elek volt ott a főszolgabíró, az egyetlen szolgabíró Debreczeni Feri bácsi súlyos beteg volt.

„Franyó bácsi”

Szolgabírói ügykört kellett tehát ellátnom. Hogy láttam el ezt az alatt a pár hónap alatt, amíg a megyénél szolgáltam, nem tudom, de azt tudom, hogy szegény „Franyó bácsit” nem volt nehéz helyettesítenem.

Aranyos szívű, kedves, szinbecsületes ember volt az öreg, de amikor az emberi sorsok intőzője a tudást osztogatta, az öreg valahogy lekésztetett a jelentkezésről.

Szinnai szobájában olvastam az aktát, amelyet gálszécsi szolgabíró korából, nem tudván mit kezdjen vele, magával hozott Szinnára, ebben olvastam egy örök érvényű derűs megállapítását.

Egy szécskereszturi paraszt emelt nála panaszt, hogy „egy egész jobbágytelki” illetményét rokonai nem adják ki. Az öreg aligha volt tisztában azzal, hogy ez a panasz a bírósághoz tartozik, mert kiment Szécskereszturra és ott próbálta

meg tisztázni az ügyet. A jegyzőkönyvben mindenütt egy egész jobbágytelekről beszélnek, az eljárás vége fele süllhetett ki, hogy Szécskereszturon egy fél telki illetményt tekint a nép egész telki illetménynek, mert a faluban a maximum amit egy paraszt kapott fél teleknek megfelelő mennyiség volt. A jegyzőkönyv végén ki kellett tehát fejezni azt, hogy mikor a tanuk és a felek egy egész telekről szólnak, akkor fél telekmennyiséget értenek.

Franyó bácsi ezt ki is fejezte lapidáris rövidséggel ilyenképen: „megjegyeztetvén, hogy Szécskereszturon két negyed tesz ki egy felet.”

Amikor a fogsor elbujdosott

Öreg is volt már Franyó bácsi, annyira öreg, hogy egy foga se volt már. Egy pompás fogsor segítségével azonban, az öreg gavallér gondosan eltitkolta ezt a fogyatkozását, amíg a kis Kossuth Lexi, a későbbi honvédszázados, aki szintén álmodja már az örök álmokat, el nem dugta ezt a pompás fogsort. Embert még alig láttam úgy összeroppanni, mint ahogy összeroppan az öreg úr az alatt a 24 óra alatt, amíg megtalálta a fogsorát. Restelte szörnyen lelepleztetését.

Nem volt nehéz kellőképpen helyettesíteni Franyó bácsit és megelégedésre helyettesítettem őt, bár az indulásom első napja igen peches volt rám nézve.

Augusztus 13 án érkeztem Szinnára. A 13-as szám — hiába — mégis csak szerencsétlennek bizonyult, mert alig hogy lettem az esküt, a főszolgabíró tudatta, hogy két napra el kell utaznia és rám hagyta a hivatalt.

Elöttem még nagy titok volt, hogy van iktató, kiadó, a jegyzőkönyvezés tudománya pedig még misztikus ködben volt előttem.

Tekintélyem fenntartása végett tehát előkelően elzárkóztam hivatali szobámba, amely magánlakásomul is szolgált és a büntető törvénykönyvet olvastam.

Javában buvárokodtam délután 3 órakor, amikor senkisé volt már a hivatal épületében, egyszerre csak Szinna főteréről cigány muzsikát, hangos kurjongatást hallottam.

Cigány nászéjszaka a fogdában

Szinna főtere tulajdonképpen egy nagyobbacska vad park, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a szinnai

kő felé, amely 1000 méter magasban trónol a vidék felett. A tér közepén van a híres római katolikus templom, amelyet Roskovics Náci festményei tettek híressé, megörökítvén ott Márk evangélista gyanánt néhai nagynevű alispánunkat Matolai Etelét és megörökítvén ott egy oltárképen Nepomuki Szent János vízbe dobását, amit a gonosz nyelvek akképen interpretáltak, hogy a cseheknek egy becsületes emberük volt, azt is vízbe fullasztották. Szegény Roskovics, bizony nem is sejtette, hogy Szinnán nemcsak az oltárképen lehet majd cseheket látni.

A templomtól balra esett a parohia, jobbra szembe a parohiával a szolgabírói hivatal.

A zenés menet ép a főternek a templom előtti részére ért, amikor a hangzavarban egy új hangot hallottam. A szinnai kanonok Lehoczky Endre kiabálását.

Lehoczky nagytekintélyű pap volt, akkor a vármegye közigazgatási bizottságában a kat. papság képviselője közszertetben álló ember, akit családomhoz közelebbi kötelek is fűztek. Még nagyapám Kossuth Kristóf idejében, aki butkai birtokos volt, Butkán káplánkodott, nőrokonaimnál mindig ő volt az eskető pap.

Természetes tehát, hogy rögtön indultam, meggyőződést szerezni, mi ad okot az ő haragjára. Ki se jutottam azonban a hivatalból, amikor már a hivatal elé ért Lehoczky és felindultan kiáltott felém: „Pista öcsém”!

„Mibaj Endre bátyám” kérdeztem.

„Nézd! ez a gazember cigány, nem elég, hogy vadházasságra lép, hanem még végigmuzsikáltatja magát a főteren” és rámutatott egy délceg fáraó legényre.

Nekem fogalmam se volt arról van ebben valami crimen? Motoszkált valami a fejemben, talán zeneengedély hiánya, talán közcsendháborítás, ej de ez az öreg kanonok, aki a közigazgatási bizottság tagja, ezt biztosan jobban tudja és egy pillanat alatt kész volt az elhatározásom.

„Melyik az, Endre bátyám?” kérdeztem és amikor újból megmutatta nekem a vőlegényt, beszólítottam a hivatalba és mert senki se volt ott, magam csuktam be őt a fogdába. No de quid nunc?

Ha a sánta zsidó irnokot, Winkler, akinek — amint később láttam, — kisujjában volt az egész akkori praxis, megkérdezem, leplezem magam előtte, hogy semmit se tudok, kész volt tehát az elhatározásom, hogy amíg a főszolgabíró haza nem jön, semmit se teszek. Nem hal meg a cigány a dutyiban másfél nap alatt!

Nagy ostromnak voltam kitéve. Egy egész sátoralja cigány siránkozott előttem, elromlik a lakodalmas kása, amelyben bizonyára valami döglött malac rotyogott, de nem azért szolgabíró az ember — gondoltam én, — hogy ha valamit megtett hát rögtön vissza is vonja.

Szóval a cigány bentmaradt harmadnap reggelig, amikor fél 9 kor bejött a hivatalba a főszolgabíró.

Nem egészen nyugodt lelkiismerettel jelenttem: Főszolgabíró ur jelentem, becsuktam egy cigányt. „Miért öcsém”, volt a kérdés, amire én elmondtam az esetet. Nagybátyám szemében derűs mosolygás lett urra elbeszélésem alatt és amikor befejeztem azt, hozzám lépett, vállamat megveregette és szólt: „ember lesz belőled öcsém”, de a cigányt kiengedte.

Nagybátyámnak igaza lett. Hatvankét évet tapostam már le, ember lett belőlem.

Ettől az első peches cselekedetemről eltekintve, amelyet az olvasó bizonyára csak annak fog betudni, hogy 13-án és talán még hozzá pénteken is végeztem azt el, megyei pályámon alig volt más kisiklás, hacsak nem vesszük kisiklásnak azt, hogy mily módon hajtottuk végre 1892. év szeptemberében a kolera rendeletet.

Hogyan készültünk fel Szinnán a kolerára?

Az ázsiai rém, a kolera 1893-ban aratott nálunk utoljára. 1892-ben Ázsiában és Oroszországban javában tombolt, előrelátó kormányunk tehát már 1892 nyarán intézkedett, hogy felkészülve várjuk megjelenését. A felvidékre elrendelték, hogy nyáron minden szobát szellőztessenek, a trágyadombokat lombokkal takarják le, a trágyavizet vezessék le a beltelkekről. A legszigorubb felelősség mellett meghagyták e rendelet végrehajtását.

Szörnyű ujitások voltak ezek a szegény rutén nép szemében. Hiszen a házak úgy voltak építve, hogy az ablakokat ki se lehetett nyitni, be voltak tapasztva az ablakok mind. A trágyavizet pedig minek elvezetni, mikor az még gyomorrontás ellen is orvosság?

Tudtuk, hogy nehezen fog menni e rendelet végrehajtása, ezért a főbíró maga ment el minden faluba és ott a falu főterén a nép előtt adta ki a szigorú parancsot, meg kell tenni, amit elrendeltek, így kívánja a „nájjasnyési császár”, — a legfényesebb császár. Közjogi aggodalmaim voltak az államfőnek illetően meghatározása miatt, de mikor ez a nép még nem tudott a királyról, csak a császárról vagy a cárról!

A rendelet végrehajtásának el-

lenőrzésére a
sitást kapott N
székelt e vidé
noksága, ugy
Oszkár, akít

Lánchidon or
volt a szárnyp
volt, akár nem
volt a parancs
munkára kész
megparancsolt
ellen vétőket k
dékitalanul jele
tel a főbíró uta
az asztalomor
kihágási akta!

Szentséges

2000-nél több
venni, kéteze
megkérdezni,
ki az apád, k
nagyapád s
nem volt? Je
ezeket és más
amelyek minc
hogy az ublyá
akit személyes
azonosságát m

Kétezernél t
állást megállap
ítéletet hozni
embert becsó
hogy ott fél
15—20 kilom
kárpáti falukb
napot elveszt
végül megha
büntetést kell
pesedett tistó
nuval távozz
azért bünteté
az uraknak a
gyótt volna m
petban.

Tanácskozta
gúl elhatároz
geteg kihágá
tárgyaljuk le,
hét alatt a
végrehajítani.

És hogy si
tünk, mindegy
indult el, a
még befogtuk
dermarszky C
éven Eperjese
volt és a kap
zeihez nyultu

Én Pcsolin
egy Janek ne
A legelső h
ablaka nem v
sem volt mé
a kocsisra, „J
be az ablakot
többet nem
összeszaladt
volt minden
be volt fedve
falommal és
láttak a trágy
megkészítésén

Csak 20 k
egyenként nek
őket 1—2 nap
1 forint pénzl
delet végre le
csak azért, m
mi mást se a

lenőrzésére a csendőrség is utasítást kapott Nagybereznán, ahol székelte e vidék csendőrpáncsnoksága, úgy emlékszem Ferry Oszkár, akit a kommunisták a Lánchidon orvul meggyilkoltak, volt a szárpáncsnok. Akár ő volt, akár nem ő, kemény ember volt a páncsnok, aki éjjel-nappali munkára készítette az őrsőket és megpáncsnolta, hogy e rendelet ellen vétőket kihágás miatt haladéktalanul jelentsék fel. És 3 héttel a főbíró utazása után ott feküdt az asztalomon kétezerrel több kihágási akta!

Szentséges Uristen

2000-nél több jegyzőkönyvet felvenni, kétezerrel több embert megkérdezni, ki vagy, mi vagy, ki az apád, ki az anyád, volt e nagyapád s ha nem volt, miért nem volt? Jegyzőkönyvbe venni ezeket és más fontos kérdéseket, amelyek mind arra szolgálnak, hogy az ublyai Kuczár Vaszilynak, akit személyesen ösmerek, személyazonosságát megállapítsam.

Kétezerrel több védekezést, tényállást megállapítani, kétezerrel több ítéletet hozni és kétezerrel több embert becsődíteni Szinnára azért, hogy ott félnapokat várjon és a 15–20 kilométer távolságra eső kárpáti falukból bekutyagolva, 1–2 napot elvesztegessen és amikor végül meghallja, hogy 1 forint büntetést kell fizetnie, hát begyepesedett üstöke alatt azzal a gya- nuval távozzon el, hátha csak azért büntették őt meg, mert kell az uraknak a pénz? És meghagyott volna mindent a régi állapotban.

Tanácskoztunk tépelődünk, végül elhatároztuk, hogy ezt a rengeteg kihágási ügyet csak akkor tárgyaljuk le, ha nem sikerül 2–3 hét alatt a rendeletet egészében végrehajtani.

És hogy sikerüljön, kocsira ülünk, mindegyikünk más völgyön indult el, a főbíró és kivülem még befogtuk a körgyámot Chodermarszky Chrizántot is, aki 7 éven Eperjesen gimnazista társam volt és a kapacitálás más eszközeihez nyultunk.

En Pcsolinára értem be először egy Janek nevű lengyel kocssal. A legelső ház előtt, amelynek ablaka nem volt kinyitva, sőt ki sem volt még bontva, rászóltam a kocssra, „Janek szállj le és verd be az ablakot“. Nyolc-tíz ablaknál többet nem kellett beverni, már összeszaladt az egész falu, nyitva volt minden ablak és hamarosan be volt fedve minden trágyadomb falommal és szorgalmasan neki láttak a trágyavíz elvezető árkok megkésztetésének is.

Csak 20 krajcár kárt csináltam egyenként nekik, de megmentettem őket 1–2 napi munkavesztéstől, 1 forint pénzbüntetéstől és a rendelet végre lett hajtvva. És mindez csak azért, mert a nép látta, hogy mi mást se akarunk, mint a ren-

delet végrehajtását és rájött, hogy aligha van eljárásunkban uri praktika, csak az ő érdekükben fáradozunk.

Ez volt — azt hiszem — leg-sikeresebb közigazgatási ténykedésem, amelynek emlékét nem őri más, mint annak a 2000 aktának külső pakkoló papirosán, — amelybe eltemetve lett — büszkén felírt pár szó:

„megfelelő módon elintéztetvén, a feljelentések irattárba helyezendők. Oláh“. Ezzel sirba tettem ez aktákat, mégis feltámadtak. Hat év múlva mint a homonnai járásbíró-ság bírja Szinnán vadásztam. A hivatalosolga kolbászt pakkolt nekünk papírba. Megnéztem a papírost, egy ilyen feljelentés volt.

Kedig prizete azs nazad?

E tréfás történeteknek megírásánál nemcsak az volt a célom, hogy a 41 év előtti közigazgatás egy pár józú részletét felelevenítem.

Egy karácsonyi gyertyácskát is akartam gyujtani az akkori közigazgatás embereinek, akik rossz beamterek voltak ugyan, de izig vérig jó magyar urak.

A néppel humanusan és uri módon bántak.

Ugyan ki dicsekedhetik el ma azzal, hogy Bertók nevű koccsa 26 évig szolgálta, Erzsicska nevű szakácsnéja pedig 45 évi szolgálat után 500 forint megtakarított pénzét és egyetlen értékes ruhadarabját,

nagykendőjét reá hagyta? Kossuth Elek eldicsekedhetett volna ezzel, ha gondolt volna arra, hogy ezzel dicsekedni is lehet.

A lényükből folyt annak a tudatnak az elterjesztése, hogy a magyar ur, ha szigorú is, szereti a népet és ezért követett lopakodva engem ezelőtt 6 évvel, amikor Homonnán szegény szüleim sirját felkerestem, egy kudloczi tót paraszt egész a temető faláig, ahol már csak ketten voltunk és ezért szólott ott hozzám lehalkított hangon:

„Panye pre boha vecsneho, kedig prizete azs nazad?“

„Uram, az Isten szerelméért mikor jöttök már vissza?“

Régi karácsonyi „ujdonságok“

1902, 1903, 1910, 1916

Lapozgatjuk a „Zemplén“ régi karácsonyi számaint Mennyi megszűhant emlék és — mennyi hirdetés!

1902. karácsonyán alakult meg a jövő farsang nagy megyebálgának rendezőbizottsága. Tagjai voltak többek között: Dr. Adriányi Béla, Ambrózy Ágoston, dr. Bánóczy Kálmán, Barna Gábor, Berzeviczy Béla, Biró Pál, dr. Füzes-séry Dezső, Hajnal Dezső, gróf Hoyos Viktor, dr. Kállai József, ifj. Meczner Gyula, ifj. Miklós Béla, Pólyai Dezső, br. Waldbott Ödön, Schmidt Lajos, Szőlősi Tivadar.

Az 1903. évi téli közgyűlés gróf Hadik Béla főispán indítványára üdvözölte Tisza István kormányát, bár Zsindely István, a sárospataki jogakadémia igazgatója ezt a füg-gelenségi párt nevében ellenezte.

Milyen legyen a leány?

„Néhány némbéri aranybetű“ a Magyar Házibarád 1849-ik közönséges évre című kalendáriomból

A karácsonyi nagytakarítás alkalmával a szerkesztőségi padlásról érdekes öreg könyv került elő. Egy nyolcvannégyéves kalendárium a javából. Címe: „Magyar Házibarád az 1849-ik közönséges évre. — Szerkeszté Staut József főhadnagy Kassán“.

A tartalmas kalendáriomból, mely „földesurak, cameralisták, ügyészek, uradalmi hivatalnokok, házigazdák és gazdasszonyok, kereskedők, gyárnokok, házmesterek s mindenféle rendű és rangú olvasók számára, némely dolgok sikeres használására“ készült, többek között megtudjuk, hogy ezen esztendőben Zemplénvármegyének nemzetgyűlési követi valának gróf Andrassy Gyula és Kazinczy And-

— Bernát Aladár II. aljegyzőt tb. főjegyzővé nevezték ki.

1910. év karácsonya előtt Farkas Andort választották meg egyhangulag Sátoraljauhely polgármesterének. Dókus Gyula alispán elnökölt. Bizalmi férfiak voltak: Némethy Bertalan, dr. Nyomárkay Ödön, Schiller Kálmán, dr. Isépy István. — Szolgabírói áthelyezések: Bárczy Gusztáv Tokajba, Zombory Géza Királyhelmece, Spillenbergy Béla Gálszécsre, dr. Kossuth Pál Ujhelybe helyeztetett át.

1916. év karácsonyi számából tudjuk meg, hogy Károly király koronázásán a vármegyét Dókus Gyula alispán, gr. Berchtold Kázmér és Ferenczy Elek képviselték. A vármegye kilenc pontjáról vittek földet a koronázási dombhoz. Mind a kilenc hely megszállott terület jelenleg!

rás fő-, illetve alispánsága idején: Szirmai József, Kazinczy Gábor, br. Senyey Pál, Budai András, Szirmai Ödön, Molnár János, Lónyay Gábor.

De találtunk valamit, ami hölgyközönségünket is érdekelheti. Az 1849-es krónikás felsorolja, hogy milyen legyen a leány? Aktuális most is, de az ódiomot szerényen áthárítjuk az egykoru tollnokra.

— A Lány olyan legyen, mint a jó folyóirat, mindenki előtt érdekes, — s ne legyen olyan mint a folyóirat, melyre mindenki előfizethet.

— A Lány olyan legyen mint a méh és ne engedje meg semmi tolvajnak, hogy ajkai mézéből nyaskáljon — s ne legyen olyan, mint a méh, hogy többet legyen a házon kívül, mint otthon.

— A Lány olyan legyen, mint a papagáj, tehát tanítható, — s ne legyen olyan mint a papagáj, hogy csak ostoba és esztelen dolgokat fecsegen.

— A Lány olyan legyen, mint a rák s a szenvedély tüzetől piruljon el — s ne legyen olyan mint a rák, s egy évben csak négy hónapig jó.

— A Lány olyan legyen, mint a szókönyv, melyben a legnagyobb rend uralkodik — s ne legyen olyan mint a szókönyv, melyben többnyire azt nem találjuk, amit keresünk.

— A Lány olyan legyen, mint a hajdani Trója s hosszas ostromlást álljon ki — s ne legyen olyan mint Trója s végre ló által vétesse meg magát.

— A Lány olyan legyen, mint a viasz, lágy s engedékeny — s ne legyen olyan mint a viasz, minden benyomásnak kitéve. (i—s.)

Karácsonyi Istentiszteletek sorrendje:

Róm. kat. Éjjel 12 órakor éjjeli szentmise. Első nap reggel 6-kor pásztormise. 8 és 9 órakor szentmise, 10 órakor szentbeszéd. 1/2 11 órakor ünnepélyes szentmise és 1/3 12 órakor szintén szentmise. Karácsony másodnapján a vasárnapi szentmise rend van érvényben azzal, hogy a 10 órai szentbeszéd után 1/2 11 órakor ünnepélyes szentmise.

Gör. kat. Éjfélkor esti nagy ájtatóság, litia és kenyéradás, reggeli istentisztelet. Első nap 1/2 9 órakor szentmise, 10 órakor ünnepélyes szentmise szentbeszéddel. Karácsony második és harmadik napján a vasárnapi szentmise rend van érvényben.

Református. Szombat este 5 órakor Istentisztelet. Prédikál Veress Lajos s. lelkész. Karácsony első napján d. e. 10 órakor Istentisztelet Urvacsoraszóttással. Prédikál Kiss Ernő esperes. Urvacsorai beszédet mond Martin Miklós s. lelkész. Délután 3 órakor, valamint karácsony másodnapján d. e. 10 órakor és délután 4 órakor az ünnepi legátus prédikál.

Evangelikus. Szombaton este 1/2 5 órakor karácsonyfaünnepély Istentisztelet keretében. Karácsony első napján d. e. 10 órakor prédikál és utána Urvacsorát oszt dr. Domján Elek főesperes, délután 3 órakor prédikál Szikszay Zoltán s. lelkész. Karácsony másodnapján d. e. 10 órakor prédikál Szikszay Zoltán s. lelkész.

HIREK

— **Bernáth Aladár alispán a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete alelnöke.** Szerdán, e hó 20-án tartotta meg Budapesten a vármegyházán, rendes évi közgyűlést a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete. A közgyűlés **Bernáth Aladár** alispánt az Egyesület alelnökévé választotta meg.

— **Uj állampénztári igazgató.** A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére Boross Béla állampénztári főtanácsosnak, a sátoraljaujhelyi adóhivatal főnökének az állampénztári igazgatói címet és jelleget adományozta.

— **Választott az Ügyvédi Kamara.** A miskolci Ügyvédi Kamara vasárnap e hó 17-én tartotta meg a tisztújítást. A Kamara elnöke Rökk Aladár dr lett. A választmányban Sátoraljaujhelyből helyett kapott dr Buza Béla, dr Nagy Béla és dr Haas Bertalan. Említésre érdemes, hogy az összes választmányi tagok között dr Buza Béla kapta a legtöbb szavazatot.

— **Zemplénvármegyei Nemzeti Kaszinó** kedden délután 6 órakor kulturális előadást tartott, melyen **dr Domján Elek** a kaszinó alelnöke a faji lélekről tartott történelmi példákkal gazdagon illusztrált előadást, melyben a nemzeti öntudatnak mindenekfelett való fontosságát hangoztatta. A nagy tetszéssel fogadott előadás után alkalmi dala is sikerült énekszámok következtek. A konferáló tisztét dr Tomcsányi Boldizsár kir. segédtanfelügyelő látta el.

— **Szolgálati elismerés.** A m. kir. dohányjövődék központi igazgatósága Szilágyi Gyula sátoraljaujhelyi dohánygyári ügyelőnek nyugalombavonulása alkalmából hosszú hűségese szolgálataért dícsérő elismerését fejezte ki. Szilágyi Gyula 40 éven felüli szolgálata alatt a dohányjövődék példásan lelkiismeretes alkalmazottjának bizonyult.

— **Turista-hírek.** Dr Kozma György főispán december 23-án délelőttre turistaértekezletet hívott össze. — Czékuss Miklós hójelentése: Sátorhegyek 25 cm., Hegyköz 15 cm., Háromhúta 20 cm. porhó. Sátorhegyi ródlipálya nagyon jó. — Szilveszter éjjelét a turisták a turistaházban, illetve Kopaszán töltik el. — December 25-én d. e. 10-kor indulás a hegyközi vonattal 2 napos síturára. Jelentkezés Fest drogériában.

— **Nagysikerű iskolai ünnepség Mádon.** Ugy erkölcsiben mint anyagiakban, kiválóan sikerült a mádi állami elemi iskola december 17-iki előadása a szegény iskolás gyermekek karácsonyi segélyezésére. Az előadás sikere dr Kitreiberné Arady Margit és Dóczy Margit tanítónők agilitásához fűződik. Berkessy János községi főjegyző megnyitó beszéde után Várhelyi Ilonka tanítónő tartott szép előadást a „szeretet hatalmáról.” Majd a gyermekek kitűnően sikerült szindarabja következett. A rendkívül nagy érdeklődéssel kísért ünnepi este 374 P tiszta jövedelmet hozott a szegény gyermekeknek. Külön kell felemlítenünk Darvas János iskolaigazgató eredményes fáradozását.

SZENT IMRE HERCEG JÁRT A HARGITÁN

Karácsonyi mese

*A Kárpátokban, hol az esti szellő
Véres sóhajok zenéjét hordja szét
Egy árvatornyu kis faluban
Ott hallottam e kis mesét.*

*

*Karácsony este történt.
A hó belepte tájon, három gyerek
Büszkén cipelte, hordta
A szentelt jászolt s benn a kisdedet.*

*Egész sereg figyelt éneklő szavukra
Bár a szél havat fuvott nyomukba.*

*S hogy szállt a dal, hogy zeng, hogy harsan
Nem támadt sebre, szivre balzsam
S a bujdosó szél a kopár tetőkön
A hóbelepte sírdombos mezőkön
Sírátón hordta szét a szót.
Az áhitat, könnyét szemükbe lopta
A Hargita is utánuk zúgta
Pásztorok, pásztorok...*

*

*Egyszer csak lángban áll az egész tájék
Magyar határon két egy árnyék
S a szürke bércek és völgyek felett
Karját kitárva ott lebeg.
A fenyőfák, a büszke törzsek
Mind tisztelegnek, s vigyázt intenek.*

*Eihal az ének a gyermek ajkon
Csodás pir ég a férfi arcon
S minden szemből bánat könny pereg.*

*

*S a látomány szól: Ne csüggedj székely
Félre a könnyel, félre bú
Ott túl a hegyen, a csonka honban
Van még magyar, van férfiu.
Ha megszólal a feltámadás kürtje
Glédába áll egy hős sereg
Zeng, zúg a föld, az erdő is megindul
S köröttük minden ellen megre meg.*

*

*Vak a homály, csillag sem égett
A székely mégis az égre nézett
És szállt a dal, de hittel, reménnyel tovább
„Bethlehemnek jászolában
Az út, élet igazság van”.*

*

*Harsogva szállt fennen az ének
Ezzel vége is van a mesének, hogy
Szent Imre herceg járt a Hargitán*

GYÖRGY LAJOS

— **Tomcsányi Gábor joghallgató tragikus halála.** Tomcsányi Géza budapesti ezredesnek nagy gyásza van. Az ezredes, aki hosszú évekig Sátoraljaujhelynek rendkívül szimpatikus és kedves egyénisége volt, legfiatalabb fiát veszítette el. A 23 éves „Gabó” tüszős mandulagyulladásra kapott és vérmérgezés következtében alig 3 nap alatt elhunyt. Sátoraljaujhelyi társadalma mély megrendüléssel veszi a szomorú gyászhirot.

Szegény férj

— Nos Elza, megvásároltad már férjed részére a karácsonyi ajándékot?
— Még nem, mert még nem kérdeztem meg tőle, hogy mennyit szánt rá.

— **Szilveszteri táncmulatságot rendez a SAC.** December hó 31-én este fél 10 órai kezdettel nagyszabású táncmulatságot rendez a Sátoraljaujhelyi Atlétikai Club a Városi Vigadó összes termeiben. A vigadó ünnepi igérkező táncmulatság érdekessége, hogy *belépődíj nincsen!*

— **Boldog ujéve lesz,** ha 3 pengőért vásárol Államsorsjegyet, mellyel 40.000 pengőt is nyerhet. Minden gondjától szabadul és elmondhatja, jól kezdődött az új esztendő.

— **Nyilvános nyugtázás.** Lábos Elemér kórházi gondnok ur 4 azaz négy pengőt. özv. Kovács Ödönne urnő pedig 5 azaz öt pengőt adományozott a város szegényei javára. Az adományokat hálásan köszöni a város polgármestere.

— **Egyhangú képviselőválasztás.** A szomszédos Abauj-Torna vármegye bódvaszilasi választókerülete, mely gróf Hadik János elhunytával megüresedett egyhangú választással nyert új képviselőt. **Bárczay János dr.**, a Nemzeti Egység Pártjának helyi jelöltje küzdelem nélkül jutott mandátumához, mert az ellenjelöltek az ajánlásokat sem tudták megszerezni.

— **Reggel 6-ig mulatunk Szilveszterkor.** A Budapesti Közlöny december 19-iki száma közli a belügyminiszter körrendeletét a Szilveszteri záróra megállapításáról. A körrendelet szerint 1933. december 31-én az ország egész területén mindennemű nyilvános étkező- és szórakozóhelyiség nyitvatartását, továbbá hangverseny, előadás és táncmulatság, valamint a tánciskolákban szokásos össztánc tartását kivételesen reggel hat óráig engedélyezte.

— **A „Diana” gőz- és kád-fürdő** karácsony mindkét napján zárva lesz. Folyó évi december hó 24-től (huszonegyedik) a fürdőt hétköznapokon reggel 8 órakor, vasár és ünnepnapokon reggel 6 órakor nyitják.

— **Vasuti arcképes igazolványok érvényesítése 1934. évre.** Felhívom az érdekelteket, hogy amennyiben vasuti arcképes igazolványaikat 1934. évre érvényesíteni óhajtják, úgy azokat legkésőbb 1934. évi január hó 5-ig 25 pengő készpénzzel együtt Spi-sovszky Imre vármegyei irodatisztnak (földszint 19. sz. hivatalos helyiség) adják át, illetve küldjék meg. Sátoraljaujhely, 1933. december 16. **Bernáth Aladár s. k.** alispán.

— **Lakodalmi verekedés.** Folyó 19 évi Bodroghalmon Horvát József házában lakodalom volt. Mulatozás közben hivatlanul megjelent Kiss Ernő bodroghalomi legény, aki összeveszett a jókedvű Hegedűs Sándorral. A szóváltás után tettelegességre került a sor. Hegedűs Sándor egy rakoncával úgy fejbe vágta Kiss Ernőt, hogy eszméletlenül terült el. Életveszélyes állapotban szállították be a sátoraljaujhelyi „Erzsébet” kórházba.

— **Versenyfárgyalás Tokajban sóhivatali szállításokra.** A tokaji m. kir. sóhivatal részére Tokaj vasuti állomásra érkező sóküldemények kirakási, befuvarozási stb. munkálatok 1934. évi ellátására nyilvános írásbeli versenyfárgyalást hirdet a pénzügyminiszterium. Ajánlatok lezárt borítékban folyó évi december hó 29-én déli 12 óráig a tokaji m. kir. sóhivatalhoz nyújtandók be. Ajánlattevő köteles bánatpénz fejében 100 pengőt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letétbe helyezni. Részletes felvilágosítások nevezett sóhivatalnál megszerezhetők.

**Eladó butorok,
vadászfelszerelések,
vadászfegyver.**

Cím: Kazinczy-utca 30.

A

Sátoraljaujhelyi képviselőtestület csütörtök délutánról alábbi tud

Dr Orbán javaslatára az alásra dr Szentmázasz nyert lyettesítést.

A kiskeresztes hitelhez a város pengőben álló viselőtestület, sul véve a polgári előterjesztési ügyi kormány pengőt kért fe

Nagy és székely vokált a közmelegnek karácsonyrelme. Többégy szavazattal rozott a város a kért karácsony adja meg.

A Vörösköcség bérlőinek

Megé

A Tizes ha

A Tizes hadi alap kezelő bizottságán a rendezés gyűjtött pénzzel fürdő melletti ket vásárolt szerényebb rendszerű „Tisít nyomorban munkaképtelen hadiárvák számbizottság lelkes ménye volt, hajaira vásárolt ki is fizette, nyokból pedig nagyrésze is Az alapkezelő rozta, hogy a séhez szükség céljából min amelyekből a

Karácson

Irtá

Nem tudom el azóta ezt a lében fekvő tudom, — de a Karácsony, 1918-ban megfalván ünnepleni idő volt, Felvidéken lehatár, köröskönyördős hegyhete táboroztómiskolci tűznagyozolva neve taboriágyus kcsel legionis voltak, s mi Lter látni nem mint önként j úgy hittük hazkivül a szomszegló géppuskáde annál meglógság, s mögterre a gróf kassai tüzerek Kelemen Lajosmert dalének zérfohadnagyp

A város parlamentjéből

Sátoraljaujhely megyei város képviselőtestületének e hó 21-én csütörtök délután megtartott üléséről alábbi tudósításunk számol be:

Dr Orbán Kálmán polgármester javaslatára az árvaszéki ülnöki állásra **dr Szentandrassy Pál** fogalmazó nyert egyhangulag bejelentését.

A kiskereskedelmi és kisipari hitelhez a városi hozzájárulást 5000 pengőben állapította meg a képviselőtestület, helyeslőleg tudomásul véve a polgármester azon korábbi előterjesztését, amely a pénzügyi kormánytól legalább 5000 pengőt kért fenti hitelek céljaira.

Nagy és szenvedelmes vitát provokált a közművek alkalmazottainak karácsonyi segély iránti kérése. Többek hozzászólása után egy szavazattöbbséggel úgy határozott a város parlamentje, hogy a kért karácsonyi segélyt nem adja meg.

A Vöröskör bérház üzlethelyiség bérlőinek kérését honorálta

a képviselőtestület és 15% bérlészállítást engedélyezett azoknak a bérlőknek, akik 1935. május 1-ig szerződést kötnek.

Sátoraljaujhely város lakosságának nemes szívét és áldozatkészségét példázta a szegényügyi hivatal beszámolója. Ennél a pontnál dr Adriányi Béla szóval fel és nehézményezte, hogy a *nincsteleneket valósággal kiuzsorazzák a külső periferiák háztulajdonosai, kik állati odukért havi 10 től 30 pengőig terjedő bért szednek. Rákényszerítik a szegényeket, hogy a város által házbér céljaira havonta adni szokott 6 pengőn felüli összeget koldulással vagy nélkülözések árán szerezzék meg. A képviselőtestület felháborodással hallgatta a nyomor vámszedőinek ezt a lelketlen eljárását.*

Több illetőségi kérvény letárgyalása után az elnöklő polgármester ünnepi és újévi jókívánságával az ülés véget ért.

Megépül a „Tizes honvédek üdülőháza”

A Tizes hadiözvegy és hadiárva alap kezelő bizottságának eredményes vidéki körutja

A Tizes hadiözvegy és hadiárva alap kezelő bizottsága az elmúlt év őszén a rendelkezésre álló összeggyűjtött pénzből a Tapolca gyógyfürdő melletti Verebes-tanyán telket vásárolt oly célból, hogy ott szerényebb keretek között penzió rendszerű „Tizes üdülőházat” létesít nyomorba jutott, elöregedett, munkaképtelen hadiözvegyek és hadiárva számára. Az alapkezelő bizottság lelkes munkájának eredménye volt, hogy az üdülőház céljaira vásárolt telek vételárát már ki is fizette, nemeslelkű adományokból pedig az építési anyag nagyrésze is rendelkezésre áll.

Az alapkezelő bizottság elhatározta, hogy az üdülőház létesítéséhez szükséges összeg gyarapítása céljából mindazon városokban, amelyekből a tizes honvédek had-

bavonultak, műsoros estélyt tart. Ezen műsoros estélynek kezdő állomása Sátoraljaujhely volt, majd Eger és legutóbb Gyöngyös.

Az estélyek rendezését az alapkezelőbizottság elnöke, vitéz Sáfárán Géza ny. altábornagy irányította, aki valamennyi estélyen a tizes honvédek harctéri szereplését ismertető előadással vett részt. Rajta kívül közreműködtek dr Halmay Béla helyettes polgármester, volt tizes honvédszázados, Novák Sándor gimn. igazgató, továbbá Sassy Iringó gondornkaművész és Hauke Olga énekművész, akiknek köztetszést arató szereplését mindenütt teljes elismeréssel és ünnepléssel jutalmazták. Az estélyek jövedelme tekintélyes összeggel járult hozzá az üdülőházi alap gyarapításához.

Karácsony Jekkelfalván

Irta: (Pé-Zé)

Nem tudom minek kereste... el azóta ezt a Gölniczhánya közelében fekvő kis tót falucskát, nem tudom, — de nem is fontos, mert a Karácsony, melyről itt szó van 1918-ban még a magyar Jekkelfalván ünneplődött. Szép karácsonyi idő volt, amilyen szép csak a Felvidéken lehet, magas hóborította határ, köröskörül karácsonyfa-fenyőerdős hegyek. Immáron három hete táboroztunk Jekkelfalván, a miskolci tűzérék útege, ahogy nagyozolva neveztük magunkat, a két táboriágyus kis különítményt. A cseh legionisták előnyomulóban voltak, s mi Linder hadügyminiszter látni nem szeretett katonái mint önként jelentkezők mentünk úgy hittük hazát menteni. Rajtunk kívül a szomszéd Margitfalván az iglói géppuskások, csekély számu, de annál megbízhatóbb gyalogság, s mögöttünk két kilométerre a gróf Csáky kastélynál a kassai tűzérék két ágyus felütege Kelemen Lajos, ma a rádióból ismert dalénekes, akkor aktiv tüzérfőhadnagy parancsnoksága alatt

Husz főnyi legénységünk tizre, majd később ötre apadt le, a forradalom zúlesztő hatása miatt naponta szökdöstelek haza az önként adbavonulók, de derék vendéglátó tótjaink önként vállalkoztak hajtó, sőt lövegkezelő tüzéri szolgálatra is. Általában megható volt az a szeretet és ragaszkodás, amelyet a kis falucska, de a környék tiszta tót lakossága velünk szemben lépten-nyomon tanusított, hallani sem akarva a cseh testvérekről. Talán ösztönösen megérezték, hogy a felszabadító cseh testvér a tótföldet kizsákmányoló gyarmatának fogja tekinteni. Éltünk hát békés egyetértésben, ettük a krumplit meg a puliszkát, s szidtuk a gyáva s pacifista kormányt és kezdtük belátni, hogy minden hiába, hogy a Felvidék a csehek karjaiba húl, mert nincs ellenállás, mert Pesten az az elv él és uralkodik, hogy „nem akarok katonát látni”.

S eljött közben a Karácsony, ott az utolsó magyar Karácsony. A szent estére a kassai tűzérék láttak minket vendégül a Csáky kastélyban levő szalásukon. Vagy tizen ültük körül az asztalt, kis feldiszitett karácsonyfa, no meg jó

Halálba menekült a rovancsolás elől

A szerencsi községi végrehajtó tragédiája

December 19 én reggel a vármegyei számvevőség 3 tisztviselője jelent meg a szerencsi községében, hogy megtartsák a szokásos évvégi pénzkezelési vizsgálatot. Délelőtt 11 órára járt az idő amidőn megállapították, hogy Varga Gedeon 40 éves nyug. pénzügyőri szemlész, községi végrehajtó elszámolásainál összeadási hibákból eredő különbözések vannak. Fel-szóltatták Varga Gedeont, hogy a téves számolásból folyó hiányokat fizesse be a pénztárba.

Varga Gedeon el is távozott a a pénzért. Alig negyedóra múlva érkezett meg a hír, hogy a szerencsétlen községi végrehajtó hazatérve revolverrel szíven lölte magát és azonnal meghalt. Bucsulevelet hagyott hátra, melyben egyik tisztviselőtársát is sikkasztással vádolja meg.

A tragikus öngyilkosság után a számvevőség vizsgálata természet-szerűleg a korábbi elszámolásokra is ki lett terjesztve. Eddig is 2800 pengő hiányt állapítottak meg. A megvádolt másik tisztviselő bü-nössége mellett eddig nincsen adat.

Varga Gedeon fiatal feleséget és 3 gyermeket hagyott hátra. Jó viszonyok között élt, ezért öngyilkosságát csak *kártyaszünetével tudják összefüggésbe hozni.*

— **Alsóberecki ünnepe.** December 17-én, vasárnap délután avatták fel Alsóberecki község leventeothonát, népházát és hősi emléktábláját. Az otthon *Magyar László* községi tanító példás agilitása mellett az alsóbereckii leventék önzetlen közreműködésével épült fel, míg a hősi emléktábla a *dr Kozma György főispán által kiutalt segéllyel volt az Ott-*

**PALMA
OKMA**
tartószálp

nem ázik át,

tartóssága csodával határos

Az én talpam Okmatálp
Kevés pénzért soká tart.

hon falába beilleszthető. A hősi emléktábla leleplezésén a Himnusz után Molnár László ref. lelkeszt tartott nagyhatású felavató beszédet. Vágó Gyula levante sikerült szavai után *Bernáth Aladár* alispán ímeleg szavakkal koszoruzta meg az emlékművet. Az Otthon felavató beszédét Molnár László ref. lelkeszt tartotta meg nagy hatás mellett. *Bernáth Aladár* alispánnak részben a távollevő *dr Kozma György* főispán nevében is mondott üdvözlő szavai után *Petreczky Jenő* kir. tanfelügyelő és *Molnár Adorján* testnevelési felügyelő mondott nagyhatású beszédeket. Majd Magyar László tanító, az ünnep hőse beszélt nagy sikerrel. A népház építésével való jelentős hozzájárulásaikkal még külön dicséret illeti báró Waldbott Frigyes, Boronkay László és Páyer Ferenc püspöki helynökök. A népház átvételénél *Begazy Ferenc* körjegyző mondott nagyszabású beszédet, majd Nagy Balog János szavai után az alsóbereckii leventék adtak elő nagy-sikerű irredenta dalokat.

forralt bor voltak hivatva az ünnep hangulatát emelni. Mindenki ott volt már, csak Kelemen Lajos hiányzott. Margitfalvára ment a parancsnokságra hírekért s őt vártuk vissza. Mindig jókedvű, vidám nótás cimborá volt (még a Josefstadt-i fogságban is) s azt reméltük, hogy hírei és ő maga jókedvre derítik a társaságot. Késő este érkezett meg s a kérdések özönére leverten válaszolt:

— Fiuk ünneprontó kell hogy legyenek, a hírek mikit hozok a leg-szomorubbak. A csehek közelednek, Gölniczbányától alig 30 kilométerre vannak, s azok a bitangok Pesten megtiltják, hogy támadásuknak ellenálljunk. Majd ők tárgyalnak, mi meg vonuljunk vissza, vagy „hore ruki” ha úgy tetszik. Csapatokat persze nem küldenek. Haditörvényszék elé állítanak minden tisztet, aki ellen áll, vagy arra parancsot ad, ha ugyan lesz kinek, mert már fele sincs itt a katonaságnak.

Percekig döbbenetes csend, majd a felháborodás szavai viharzanak elő: — Istenem hát eladják ezt az elárult országot. Hát védeni sem szabad azt ami a miénk?

A karácsonyi vacsora hangulata siralmas. Nem izlik a menázsmeiszter remeke, a mákos bobájka, nincsen nótá a borban. S jelentik, hogy a Margitfalvaiak küldöttségbe jöttek karácsonyt köszönteni. Két katonaviselt ember s a falu egyetlen nadrágos embere, az öreg tót tanító. Boldog ünnepet jönnék kívánni s kéri, hogy ne engedjük a cseheket bejönni, ők szívesen, örömmel harcolnak velünk együtt, ha kell.

Rangidős Kelemen főhadnagy válaszol. Hogy mit, azt alig hallottam. Beszél a magyarról, beszél a tótról, beszél 1000 évről, szabadságról, testvérségről, de beszél arról, hogy katonák vagyunk s a parancsot fogjuk teljesíteni. Hogy mi a parancsa, azt persze nem mondja meg.

A keserűség, düh és szegény könyje marja a szemünket; szegény tótok, minket s titket is eladnak.

... Régen volt. 15 esztendeje Nem tudom minek keresztelték el azóta ezt a kis tót falucskát, de azt hiszem sokán még mindig visszavárnak oda. Lesz még Jekkelfalván, mint volt 1000 évig, magyar Karácsony.

